CAMARADERIE

SCHIȚĂ

de LEONTIN BRUDAȘCU
Reporter P. P.

Sergentul Toader Vasile nu-și mai găsea astîmpăr. Trecea dealungul șanțului, dela om la om, rupea cu fiecare cîteva vorbe și mereu întorcea capul, în partea de unde trebuia să apară, din clipă în clipă, semnalul. Nu dormise toată noaptea, cum dealtfel nu dormise niciunul dintre ei, se svîrcolise într'una și vremea i-se păruse ca niciodată de lungă, de nesfîrșită. Numai cînd zorile începură să lumineze se potoli oarecum și 'ncepu s'aștepte plecarea. Dar plecarea întârzia, răsărise soarele și nici un semn de ruptură nu pornea de nicăieri. Bătea numai artileria grea, potopitoare și avioanele se roteau deasupra orașului ca niște uriași ulii măcinau temeliile și isbeau neîncetat pozițiile inamicului. Atacul cel mare se pregătea de câteva zile. Trebuia, cu orice preț, sdrobită ultima rezistență și cucerit orașul. Isbânda deschidea dintr'odată drumul spre mare. Dar lucrul acesta nu se putea face pripit. Și, la urma urmei, s'ar putea întâmpla ca nici astăzi să nu pornească lupta, deși Toader Vasile era din cale afară de grăbit. Pe el îl rodea inima în piept și fiecare ceas stătut în șanț îl apăsa ca o greutate, undeva, în umeri.

— La naiba ! Striga el din când în când — ce mai așteptăm ?

Râd de noi! Și iar îl apucă neastâmpărul, iar trecea dealungul grupei, numai așa, să facă ceva. Ba, într'o vreme, se gândi să-se repeadă până la Comandantul Plutonului, dar i se părea că în cealaltă parte, unde ultimul om din grupa lui făcea legătura cu unitatea germană, se pregătește ceva deosebit. Sări atunci la locul lui, în fruntea grupei, pipăi grenadele care-i încingeau mijlocul și răsuflă ușurat. „Poate începe acum"... gândise el în momentul acela — „Ar fi și vremea"...

Era un flăcău voinic și frumos, avea umerii largi, ochii negri și-o umbră de mustață îi șovăia deasupra buzei — comanda grupa dela începutul războiului, era priceput, destoinic și curajos și făcuse de nenumărate ori acte de uimitoare vitejie pentru cari își acoperise tot pieptul cu mari și frumoase merite.

— La naiba măi ! mai strigă el, pentru a zecea sau poate pentru a suta oară când văzu că nici de data asta semnalul nu se arată.

— Mai că-mi vine să mă duc singur !... Putrezesc aici, în șanțul acesta !...

Intorsese capul și sfredelea cu privirea depărtarea cașicum toată pricina întârzierii ar fi fost acolo.

Oamenii îl priveau zâmbind, își vedeau însă îndată de treabă și de gânduri — mai ales de gânduri — plecau ochii peste armele încleștate în mâini și'ncordau auzul — cei mai mulți dintre ei luptau chiar dela început cu el, scăpaseră ca și dânsul de nenumărate ori dela moarte, Dumnezeu știe prin ce minune, îl cunoșteau bine și toți îl iubeau deopotrivă. Niciunul însă nu-l văzuse vreodată, într'o astfel de nerăbdătoare stare.

— Să nu fie semn... gândea, cu teamă parcă, câte unul.

— Ce-i cu don'sergent, șopti trăgătorul dela pușca mitralieră încărcătorului, cașicum ar fi fost într'un cuget cu fiecare dintre ei, nu l-am pomenit niciodată așa... să nu fie semn !

— Aș !.. făcu încărcătorul. Semn !.. I s'a făcut de hârjoană, asta-i !.. Nu-l știi că nu poate sta mult într'un loc ?... Parcă noi, vorba'mnealui, n'am amorțit aici ?...

Trăgătorul clătină din cap și nu răspunse nimic. Ar fi fost și târziu, căci, în chiar clipa aceea porni semnalul.

Indată se împânzi tot pământul de oameni. Sbucnise dealungul frontului, ca o uriașă rafală, o avalanșă care se prăbușea ca un vârtej către liniile bolșevice. Mugetul artileriei crescu îndoit. Incepură să latre mitralierele și să se aștearnă o ploaie deasă de proectile. — Inainte, inamicul rezista dârz. - Brandurile snopeau în toate părțile, gre-

nadele pluteau ca un fantastic zig-zag în aer, dar iureșul era de neoprit și valurile luptătorilor se rostogoleau ca furia unei ape către marginile orașului.

Deodată, însă, apărură în față câteva fortificații. Hohotea în fiecare moartea și închideau ca o poartă de iad drumul. O clipă avalanșa se opri. Porniră câteva semnale noui. Focurile trebuiau ordonate, loviturile îndreptate metodic către gurile forturilor, pregătit asaltul...

Toader Vasile era însă grăbit. Nu putea zăbovi atâta vreme. El știa un singur lucru: din drum să nu te oprești niciodată. Făcu un semn cu mâna și începu îndată un târâș de reptilă. Ca vrăjită, începu și grupa târîșul. Era o lume de iad lumea prin care treceau, în jurul lor creștea un potop cumplit, mai aveau până în dunga cazematelor cam cât ai svârli una bună, drumul trebuia făcut jumătate numai în coate și genunchi, iar jumătate într'un salt de fiară. Dacă ajung până acolo...

Ceilalți, în urmă, îl priveau spăimântați.

— Ce-i cu sergentul Toader? șueră sublocotenentul, comandantul plutonului; a înebunit, de-și caută singur peirea ?...

Dar sergentul Toader svâcnise din toți mușchii și cât ai închide și deschide ochii îl zăriră în fața cazematelor. Rând pe rând grenatele sburară din mâinile lui prin căscătura crenelurilor, fură și ceilalți lângă el, porni un foc sinistru dar măreț, tunetele răbufniră deodată, potopeau vieața din lăuntrul betonului, goana porni mai departe; dincolo, spre dreapta, germanii opinteau să-i ajungă. Toader Vasile surâse și flutură mâna, poarta era spartă, din urmă iureșul porni iar, trecu năvalnic înainte și căzu ca un uragan în marginea orașului.

Atunci se întâmplă lucrul acela groaznic. Cerul se sparse deodată ca de trăznet, o bubuitură plesni frângând auzul, bomba trecu alături, isbi creștetul unei clădiri și trecu țipătoare până în temeliile pământului. Totul se ''nfioră cutremurându-se. Zidurile se năruiră și cărămizile plesniră în mii de bucăți ca o uriașă grindină.

Toader Vasile nu simți decât o amețeală vâjâitoare, apoi ceva greu apăsându-l în piept, în coaste. Pleoapele îi căzură grele, ca de plumb, peste lumina ochilor. Se lăsă parcă în genunchi, apoi în mâini, ca frânt... Incheieturile nu-l mai biciuiau, coborîse din senin, peste el, peste vieața lui, o noapte neagră, urîtă, și cu ea un somn adânc, de moarte.

2.

Vieața reveni picătură cu picătură, trupul se învioră, se destinse, sângele încălzi inima și respirația se domoli. Apoi toți nervii, toate fibrele se treziră. Pleoapele se desfăcură și ochii se deschiseră. Era, însă, o noapte opacă, o căldură de cuptor și aerul seca de parcă cineva îl trăgea cu pompa.

— Ce-i cu mine, Doamne, ce-i cu mine! Se 'nvârtea mereu gândul în creer. — Ce-i cu mine ?

Toader Vasile cercă să-și ducă mâinile la tâmple, dar o durere ascuțită îl brăzdă din creștet până în tălpi. In clipa aceea întregul adevăr îl umplu ca o lumină. Scrâșni neputincios și gemu :

— Voiu muri aici... aici...

Nu se auzea nici un sgomot. O încremenire surdă domnea peste viața lui, viața lui pe care o simțea cum se destramă în mormântul acesta uriaș. Il umplu, însă, dintr'odată o ciudă cumplită care-i răscoli ca un pumn tot adâncul. Strigă. Apoi țipă. Un țipăt care se frânse îndată neputincios. Atunci, într'o sforțare, își încordă mușchii. Durerea îl fulgeră din nou. Dar ce-i pasă lui acum de durere? Se 'nvârti într'un șold și

Inghesuială, pe plajă

Intr'o insulă din Pacific, unde își dau întâlnire zeci de mii de păsări.

ridică umărul. Ceva, ce-l apăsa. începu să clătească. Opinti întins în junghiuri și scăldat în ape fierbinți. Opinti mereu. Sus, parcă pârâi ceva. Nu slăbi deloc. Umărul trecu înainte, scăpă într'o ușurare, trupul se încordă din nou și degetele începură să bâjbâe. Apoi să scormonească. Era moloz, erau cărămizi, erau pereții frânți. Dar de-ar fi fost lespezi de oțel, una peste alta, gândul mântuirii nu l-ar fi slăbit nici o fărâmă de clipă.

Pătrunse o șuviță de aer rece, așa de rece că-l simți ca un tăiș în nări. Pumnul intră în gaură. Isbi ca un ciocan. Marginele se rupseră, capul scăpă afară, apoi trupul se subție ca de șarpe prin deschizătură, bucuria chiui în suflet, în sânge, dar istovirea era prea mare ca s'o simtă. Nu, acum nu-l mai doare nimic. Il arde numai într'o parte, sub coaste, o căldură neobișnuită. Duse mâna și simți umezeală. Intr'o clipă degetele trec sub bluză, apoi sub cămașă. Se opresc înfiorate peste carnea ruptă, peste rana în care gâlgâie sângele.

— Pansamentul! dau alarma toate simțurile.

Bâjbâe în întunerec — oare asta să fie prima noapte după cele petrecute? — Scoate pansamentul cu vata — prea e mare liniștea... poate că s'a întâmplat cu totul altceva...

Incepu să desfacă febril. In clipa aceea, însă, un geamăt care venea parcă din străfunduri îi opri toate mișcările. Incordă auzul și așteptă cu răsuflarea ciuntită. Geamătul se auzi iar, lung, neomenesc.

In Toader Vasile inima se sparse în bătăi... Uită totul și dintr'un salt fu în picioare. Strigă:

— Camarade!.. Camarade!.. Mă auzi?.. Mă auzi?...

Glasul care se tânguia porni din nou. Sergentul Toader Vasile trece dintr'o parte într'alta, peste dărâmături, numai simțuri strunite, numai nervi încordați.

— Camarade!.. plâng vorbele lui. Sunt aici... Așteaptă numai... Așteaptă numai... Așteaptă...

Geamătul crește mereu chiar sub dânsul, straniu, ca din altă lume. Toader se rupe în două, se pleacă și 'ncepe munca, chinuită, desnădăjduită. Degetele sunt ca niște furci, ca niște căngi; totul numai cu degetele, cu brațele...

— Nu te mișca, strigă el când simte vieața sbătându-se sub mâinile lui. — Nu te mișca, altfel se dărâmă totul!

Brațele lui trec ca niște odgoane peste pieptul camaradului, încet, socotit, îl ridică ușor și-l saltă peste prăpădul zidurilor. Apoi îl sprijină și-l privește în ochi. Dar nu poate osebi mare lucru, întunerecul e de smoală. Celalt, însă, începe să vorbească și Toader Vasile se dumirește. O ușoară undă de bucurie îi trece peste obraz, vrea să-i răspundă ceva, dar nu poate nimeri cuvintele.

— Du... Du ist camarad... doaice? izbutește el în cele din urmă,

— Ia!. Ia, strigă celalt cu gura plină.

— Gut!... Gut... strigă și Toader, ih rumenișe camarad!.. rumenișe!..

Mâinile lor se întâlnesc, se strâng. Neamțul turuie într'una, Sergentul Toader nu spune altceva decât: „Ia.. ia.." dă din cap și spune mereu „Ia.. ia."

Pe urmă mai înțelege ceva:

— A! Ești rănit! Unde? La picior? Da.. Da..,.. Ia.. Ia.. la picior.. Pansament! Ia., Ia., Pansament!,'

Acum el nu mai simte nimic. Nici nu-și aduce măcar aminte de rana lui. Slăbiciunea care-l înmoaie va trece, de bună seamă că va trece. Scoate pansamentul și leagă rana camaradului. Pe urmă îl saltă și sprijiniți în mâini coboară într'o parte. Merg bine amândoi, nu simt cine știe ce dureri, până unde își vor întâlni camarazii nu poate fi mare lucru. Inainte deci!

Nu fac însă nici zece pași, că se opresc deodată. In fața lor un trup se sbate încins de friguri. Intr'o clipă, cei doi se apleacă peste el îl întorc cu fața în sus și-l privesc în plin obraz. Dar ce-i asta? Rănitul care se sbuciumă în mijlocul prăpădului e un rus... De bună seamă un rus...

Mâinile lor trec pe sub umerii lui, îl ridică și încearcă un sprijin.

Camarad !.. șoptesc amândoi cuvintele în obrazul lui, camarad !..

Rusul își mișcă buzele, cașicum ar vrea să spună ceva, cuvintele însă i se încleștează într'un suspin, coșul pieptului se umflă într'o respirație grea, muncită.

Cei doi se lămuresc îndată. Se înțeleg din ochi, din simțuri. Nu-l pot lăsa aci, hotărît că nu. Trebue salvat e o lozincă pe care fiecare o simte cum bate în sufletul lui, o lozincă de evanghelie.

Camaradul german trece la fapte. Iși svârle din spinare ranița, desface foaia de cort și-o întinde lângă el. Toader înțelege, dă din cap, au acum o targă în care pot așeza rănitul.

Ușurel, întind brațele, saltă trupul și-l potrivesc în foaie, îi prind capetele și pornesc într'un început de drum, negru, greu și desorientat.

Sergentul Toader merge înainte, fără nici un gând, fără nici o țintă precisă. Odată și odată tot vor ajunge. Nu se poate altfel. Camarazii lor sunt, desigur, undeva, în apropiere. Drumul nu-i obositor. Dar deloc nu-i obositor. Rana nu-l doare. Rana ! Numai acum își aduce aminte de ea. Dar nu poate fi ceva grav. Altfel s'ar simți, n'ar rezista. O sdrelitură peste care sângele s'a închegat. Totul n'a fost decât o spaimă zadarnică. O spaimă...

Merg așa, tăcuți.. Cel din targă parcă s'a mai potolit. Cel din urmă suportă bine rana piciorului... Buni camarazi și nemții ăștia... Nu te lasă să mori.. Tot ca noi, săracii !..

Tocmai atunci, Toader Vasile își simte mijlocul, dintr'odată, ca rupt.

— La naiba ! scrâșnește el. Ce-i asta? Și-și îndreaptă spatele. Dar ruptura din mijloc continuă. Mânios, mărește pasul. — „Chiar acum'' ? gândește el. „Ei drăcie !...''

Inapoi, însă, ceva nu merge bine. Deodată camaradul german strigă ceva și face semn de oprire.

Rusul zace acum jos. Camaradul german se lasă și el, gemând. Rana din picior îl tae ca un cuțit. Așa nu mai poate merge.. Poate sprijinit... Dar cum? Cum ?

Sergentul Toader stă și cumpănește. Ca prin minune durerea i-a trecut iar și iar se simte puternic. Acum stă și cumpănește. Până mâine nu pot rămâne aici, au toți nevoie de îngrijire grabnică, dar ce să facă Doamne, ce să facă ? O singură cale cunoaște, dar va putea birui? Va putea oare ?

— Doamne Dumnezeule, murmură el, dă-mi puterea s'ajung cu bine, întărește-mă. Și'n timp ce face semn camaradului de jos să se ridice ca să-l sprijine, s'apleacă și ridică în spinare, ca pe un sac, trupul rusului.

Pornesc. Anevoie, dar pornesc. Pe Toader Vasile nu-l mai doare nimic.. Cine știe ce i s'a năzărit cu coastele... Uite, parcă și rusneacul ăsta ar fi un copilandru... Cu atât mai bine, la drum, înainte...

3.

Câte ceasuri au trecut? Două? Trei? O noapte întreagă ? Nimeni n'ar putea spune. Nici chiar sergentul Toader Vasile, care s'a lăsat în iarbă cuprins de-o ușoară oboseală. Stă în iarbă, culcat și vede ca printr'o ceață oamenii care se mișcă în jurul lui. Bănuește numai, zâmbetul camaradului german, îmbrățișarea lui caldă, de frate, nu vede, dar simte respirația liniștită a rusului, peste care cineva stă aplecat cu mare grije.

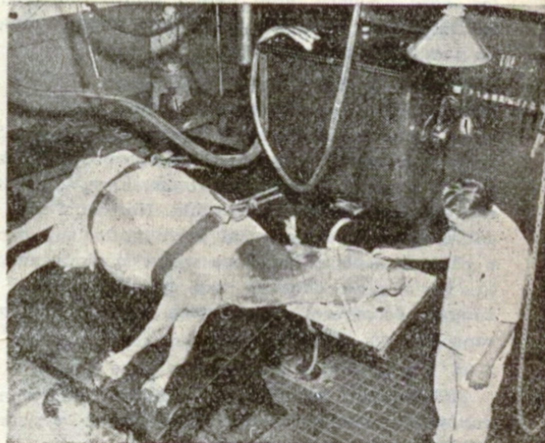
— Scapă ?.. Vrea să 'ntrebe glasul lui, dar nu-și poate urni buzele, nu-și poate da drumul lăuntrului.

— Pentru Dumnezeu, domnule doctor, țipă atunci cineva, nu-l vedeți pe sergentul Toader? Dânsul e mai grav ca toți !...

Pe Toader îl năpădește o șuviță de râs. Cum, când el se simte așa de bine ? Ce copilărie ! Dar el se simte așa de mulțumit, așa de împăcat.

Ochii lui se opresc în ochii care stau aplecați peste chipul lui. Ar vrea să le spună tuturor ceva, dar ciudat ! pleoapele îi cad iar grele, iar de plumb, nu-l mai preocupă acum decât un singur lucru: întoarce capul să vadă de unde vine muzica asta lină și plăcută, care tremură în văzduh ca un cântec de îngeri...

Medicina veterinară în secolul XX

Marile clinici veterinare sunt înzestrate acum cu aparate de raze X pentru animale. In fotografia noastră, o vacă pe masa de tratament, pentru o eczemă.

CALENDARUL „UNIVERSUL"